

تالاب‌ها ارزش‌ها تهدیدات

تالاب چیست؟

واژه «تالاب» از نظر لغوی معادل واژه انگلیسی wetland است که به معنای «زمینهای خیس» می‌باشد. این واژه از دو بخش تال و آب تشکیل شده است. واژه «تال» در زبان هندی به معنای «آبگیر» است.

تال را به معنی «رشته» نیز بکار برده‌اند به دلیل اینکه یک آبگیر از به هم پیوستن رشته رودها و نهرهای به هم پیوسته بوجود می‌آید. تالابها محیط‌هایی هستند که مشخصاتشان چیزی میان خشکی و دریاست، ممکن است همواره دارای آب یا گاهی خشک باشند.

آب تالابها شور یا شیرین است و عمق تالابها کمتر از ۶ متر می‌باشد. تالابها تقریباً در همه جا

▶ نام فارسی: شنگ

نام انگلیسی: Common Otter

اسم علمی: Lutra lutra

یکی از دلایل در حال انقراض بودن این گونه از بین رفتن تالابها از جمله، تالاب امیر کلاهی در استان گیلان و تالاب شادگان در استان خوزستان می‌باشند.

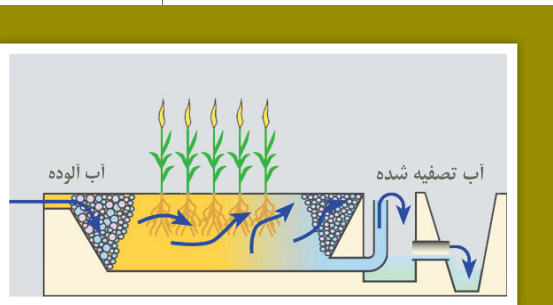
هستند، حتی در بیابان مثل تالاب گاوخونی. تنها جایی که تالاب وجود ندارد، قطب جنوب می‌باشد، چون آنجا فقط پوشیده از یخ است.

چرا تالاب‌ها برای ما اهمیت دارند؟

- تالاب‌ها زیستگاه گونه‌های مختلف جانوری و گیاهی هستند که اغلب آنها فقط در آنجا قادر به زندگی می‌باشند.
- از آب موجود در تالاب برای کشاورزی از جمله کشت برنج و ذرت استفاده می‌شود.
- تالاب‌ها با تبخیر و ایجاد رطوبت هوا در تابستان از حرارت زیاد می‌کاهند و در زمستان نیز سرمای بیش از حد را کاهش می‌دهند.
- گیاهان تالابی مثل سپری محکم عمل می‌نمایند و از به راه افتادن سیل جلوگیری می‌کنند.
- تالابها با آنکه کمتر از ده درصد از سطح زمین را می‌پوشانند اما تقریباً منشأ یک چهارم از تولیدات منابع غذایی می‌باشند.
- تالابها مکانی برای تفریح، ماهیگیری و تماشای پرندگان مهاجرند.

آب تالابها چگونه تصفیه می‌شود؟

آلاینده‌هایی نظیر جیوه، کبالت، فسفات و ... از طریق رودخانه‌ها وارد تالابها می‌شوند و بدلیل راکد بودن و بی‌حرکتی آب تالابها از سطح آنها به تدریج به کف آنها رسوب کرده و به وسیله ریشه گیاهانی مانند «تیولفر آبی» جذب می‌شوند. به عنوان مثال یکی از راه‌های تصفیه آب، تبدیل آلاینده‌ها به مواد بی‌خطر و خارج شدن این مواد از طریق برگ گیاهان می‌شود. گیاهان تالابی اغلب مقاوم به آلاینده‌ها هستند.

تالاب‌های مهم ایران

دریاچه ارومیه (آذربایجان غربی)

تالاب انزلی (گیلان)

تالاب پریشان (فارس)

تالاب شادگان (خوزستان)

تالاب گاوخونی (اصفهان)

و تالاب میانکاله (گلستان)، لازم به ذکر است که تالابها انواع مختلفی دارند از جمله رودخانه‌ها، دریاچه‌ها، کرانه‌های ساحلی، جنگل‌های حرا، لجن زارها و حتی تپه‌های مرجانی.

▶ یک تالاب ساختگی برای تصفیه آب، همراه با سنگدانه‌های کف آن که مناسب برای رشد گیاهان تالابی می‌باشند. آب آلوده توسط باکتری‌هایی که به سنگ دانه‌های کف چسبیده‌اند و همچنین ریشه گیاهان تصفیه و پاک می‌شود.

گردآوری:

سارا ارجمندنیا، مه‌ساعاطفه

طرح و گرافیک:

پویان محسنی‌نیا

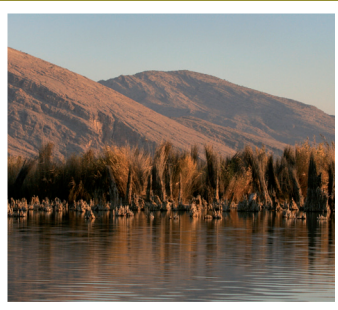
ایران - تهران، کد پستی ۱۶۸۹۷۳۳۷۶۷

تلفن: ۲۲۸۳۸۳۸۹ (۲۱-۹۸+)

www.plan4land.org

info@plan4land.org

► نام فارسی: کفچه نوک
 نام انگلیسی: Spoon bill
 اسم علمی: Platalea leucorodia
 دارا بودن منقار قاشق مانند جهت به دست آوردن بهتر غذا از میان آب و گل. این گونه در گذشته از پراکندگی نسبتاً زیادی برخوردار بوده، اما امروزه آن را فقط میتوان در حوالی دریای خزر، جزیره قشم و دریاچه ارومیه مشاهده کرد.

◀ تالاب پریشان قبل و بعد از تخریب. استفاده بی‌رویه مردم از آب تالاب برای کشاورزی، تخریب حوزه‌های بالا دست، وارد شدن بی‌رویه سموم و کود شیمیایی به تالاب و ... از عوامل تخریب و خشک شدن این تالاب می‌باشند. متأسفانه امروزه بسیاری از تالابهای کشور در معرض تخریب‌اند.

► آرتمیا ارومیانا، هیچگونه وسیله دفاعی ندارد ولی به دلیل نبودن موجود شکارچی در آب شور، به راحتی زندگی می‌کند.

آبی تالاب و تغییر شوری آنها می‌شود و در نتیجه باعث خشکی کامل آنها می‌گردد. دریاچه ارومیه نیز هم‌اکنون در معرض خشک شدن است. زیرا سدهای زیادی روی رودخانه‌های منتهی به دریاچه ارومیه احداث شده و در نتیجه ده‌ها هزار هکتار نم‌کزار در اطراف آن پدید آمده است.

● وقتی فاضلابهای خانگی به رودخانه‌هایی که به تالابها می‌ریزند وارد شود، به عنوان مواد غذایی برای گیاهان تالابی مورد استفاده قرار می‌گیرند و در نتیجه باعث رشد بی‌اندازه گیاهان د ر سراسر تالاب، کمبود نور و اکسیژن و در نتیجه خفگی موجودات آبی از جمله ماهی‌ها شده و در نهایت منجر به مرگ تالاب می‌شوند. یکی از دلایل اصلی نابودی تالاب انزلی ورود فاضلابها به تالاب است که باعث رشد بی‌اندازه گیاهان شده است.

● آرتمیا در پرورش و تسریع رشد میگو و ماهی نقش مؤثری دارد.
 ● با خشکسالی اخیر دریاچه ارومیه و بالا رفتن غلظت شوری جمعیت آرتمیا رو به بحران است.

عوامل تخریب تالاب

● احداث سد در رودخانه‌های اطراف تالابها باعث تغییر در ویژگی‌های فیزیکی و شیمیایی آنها مانند تغییر عمق آب، تغییر مساحت پهنه

► نام انگلیسی: European White Waterlily
 اسم علمی: Nymphaea alba
 نیلوفر آبی، در دنیا از پراکنش زیادی برخوردار است ولی هم‌اکنون وجود آن به واسطه از بین رفتن تالابها مورد تهدید واقع شده است.

آرتمیا ارومیانا (Artemia urmiana)
 از گونه‌های خاص ساکن در تالاب

● آرتمیا موجود آبی کوچکی است به طول ۱ تا ۱/۵ سانتیمتر ساکن آب شور که نسبت به شوری تا حدی مقاوم است.
 ● از عصاره آرتمیا به عنوان کرم ضد آفتاب استفاده می‌شود.

● آرتمیا می‌تواند درجه حرارت تا ۳۲ درجه سانتی‌گراد و یخ بندان پایین صفر را نیز به خوبی تحمل نماید و در این حد از نوسانات حرارتی زاد و ولد نماید.
 ● اخیراً با آزمایشات انجام شده بر روی آرتمیا، به این نتیجه رسیده‌اند که این جاندار از نظر غذایی به مراتب بهتر از خوراکیهای معمول بوده و به دلیل دارا بودن میزان بالای پروتئین، در آینده در تغذیه انسان نقش مؤثری خواهد داشت.

